

Legislativní uspořádání protiepidemických opatření v Rakousku

S důrazem na základní práva

Vybraná témata č. 26/2020
květen 2020
autor: Jindřiška Syllová

Obsah:

PRVNÍ SPOLKOVÝ ZÁKON V SOUVISLOSTI S COVIDEM 4

ZÁKON O PROZATÍMNÍCH
OPATŘENÍCH K ZABRÁNĚNÍ ŠÍŘENÍ
COVIDU-19 4

2. SPOLKOVÝ ZÁKON V SOUVISLOSTI S COVIDEM (2. COVID-19 GESETZ)..... 5

3. SPOLKOVÝ ZÁKON V SOUVISLOSTI S COVIDEM (3. COVID-19 GESETZ)..... 5

SPOLKOVÝ ZÁKON, KTERÝM SE MĚNÍ ŠKOLSKÝ ZÁKON (A DALŠÍ ZÁKONY)..... 5

PROVÁDĚNÍ ZÁKONŮ MINISTERSTVY..... 5

NAŘÍZENÍ SPOLKOVÉHO MZ
98/2020 PODLE § 2 ZÁKONA
COVID-19-MABNAHMENGESETZ. 5
NAŘÍZENÍ SPOLKOVÉHO MZ
96/2020 PODLE ZÁKONA
COVID-19-MABNAHMENGESETZ. 6
NAŘÍZENÍ SPOLKOVÉHO MZ
87/2020 PODLE EPIDEMICKÉHO
ZÁKONA (186/1950) 6
NAŘÍZENÍ SPOLKOVÉHO MZ
105/2020 PODLE EPIDEMICKÉHO
ZÁKONA (186/1950) 6
NAŘÍZENÍ SPOLKOVÉHO MZ
203/2020 O DEFINICI RIZIKOVÉ
SKUPINY 6

NÁVRH OPOZIČNÍCH POSLANCŮ NA KONTROLU COVID-19 NOREM 6

JEDNÁNÍ ÚSTAVNÍHO SOUDNÍHO DVORA 6

PRAMENY A ZKRATKY 6

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: VYBRANÁ TÉMATA
Název: Legislativní uspořádání protiepidemických opatření v Rakousku	Typ edice: online, ISSN 2533-414X
Autoři: Syllová, J.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=3
Číslo: Vybraná témata č. 26/2020	První vydání edice: leden 2005
Datum: květen 2020	Frekvence vydání edice: nepravidelná
Klíčová slova: epidemie; delegace; základní práva	Zaměření: aktuální témata relevantní pro činnost Parlamentu České republiky
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Shrnutí

Tato práce popisuje legislativní přístup Rakouské republiky k omezování základních práv z důvodu epidemie koronaviru. Vzhledem k tomu, že použití existující právní úpravy - Epidemického zákona - bylo vyhodnoceno pro omezení práv jako nedostatečné, byl přijat spolu s balíčky zákonných novelizací zákon zvláštní – **Zákon o prozatímních opatřeních k zabránění šíření covid-19**. Tento zákon zejména umožnil exekutivním orgánům nařídit omezení pohybu osob a zavření obchodů a provozoven, popř. omezení jejich fungování. Přijetím zákona byla zajištěna účast parlamentu na řešení epidemické krize. Na druhou stranu zákon umožnil ministerstvu zdravotnictví okamžitě přijmout operativně nařízení (v našem pojmosloví vyhlášky MZ), které umožnily omezit lidská práva pružně a okamžitě, stejně jako od omezení práv pružně exekutivní cestou odstupovat. Tento zákon byl dále několikrát upřesňován v rámci přijímání dalších balíčků zákonů parlamentem. Souhrnně je možno uzavřít, že Zákon o prozatímních opatřeních k zabránění šíření covid-19 zajistil účast parlamentu na nutném omezení základních práv, přičemž nebyl vyhlášen mimořádný stav.

Obsah

PRVNÍ SPOLKOVÝ ZÁKON V SOUVISLOSTI S COVIDEM	4
ZÁKON O PROZATÍMNÍCH OPATŘENÍCH K ZABRÁNĚNÍ ŠÍŘENÍ COVIDU-19	4
2. SPOLKOVÝ ZÁKON V SOUVISLOSTI S COVIDEM (2. COVID-19 GESETZ)	5
3. SPOLKOVÝ ZÁKON V SOUVISLOSTI S COVIDEM (3. COVID-19 GESETZ)	5
SPOLKOVÝ ZÁKON, KTERÝM SE MĚNÍ ŠKOLSKÝ ZÁKON (A DALŠÍ ZÁKONY)	5
PROVÁDĚNÍ ZÁKONŮ MINISTERSTVY	5
NAŘÍZENÍ SPOLKOVÉHO MZ 98/2020 PODLE § 2 ZÁKONA COVID-19-MASNAHMENGESETZ.	5
NAŘÍZENÍ SPOLKOVÉHO MZ 96/2020 PODLE ZÁKONA COVID-19-MASNAHMENGESETZ.	6
NAŘÍZENÍ SPOLKOVÉHO MZ 87/2020 PODLE EPIDEMICKÉHO ZÁKONA (186/1950)	6
NAŘÍZENÍ SPOLKOVÉHO MZ 105/2020 PODLE EPIDEMICKÉHO ZÁKONA (186/1950)	6
NAŘÍZENÍ SPOLKOVÉHO MZ 203/2020 O DEFINICI RIZIKOVÉ SKUPINY	6
NÁVRH OPOZIČNÍCH POSLANCŮ NA KONTROLU COVID-19 NOREM.....	6
JEDNÁNÍ ÚSTAVNÍHO SOUDNÍHO DVORA	6
PRAMENY A ZKRATKY	6

První spolkový zákon v souvislosti s Covidem

(vstup v platnost 15. 3.)

Rakouský parlament přijal dne 15. 3. jeden souhrnný zákon (balíček zákonů) označený jako COVID-19 Gesetz¹, který upravoval rozdílnou problematiku a novelizoval i jiné zákony.

Obsahoval Spolkový zákon o zřízení krizových fondů pro boj proti COVID-19 a Spolkový zákon o prozatímních opatřeních proti šíření COVIDu-19 stejně jako Zákon o rozpočtovém opatření, Zákon o spolkovém finančním rámci 2019 až 2022, Spolkový zákon o založení spolkové akciové společnosti, Zákon o financování politiky trhu práce, Zákon o službách trhu práce a Zákon o změně pracovních smluv.

Zákon o prozatímních opatřeních k zabránění šíření COVIDu-19

Problematiku základních práv týkajících se provozoven a svobodného pohybu lidí upravuje čl. 8 výše uvedeného balíčku zákonů, který obsahuje nový Zákon o prozatímních opatřeních k zabránění šíření COVIDu-19 (Bundesgesetz betreffend vorläufige Maßnahmen zur Verhinderung der Verbreitung von COVID-19 – zkratka COVID-19-Maßnahmengesetz).

Článek 8 Zákona o prozatímních opatřeních (...) zní:

Vstup do obchodních prostor za účelem nákupu zboží a služeb jakož i na pracoviště

§ 1. Pokud dojde k vypuknutí nákazy COVID-19, může spolkový ministr sociálních věcí, zdravotnictví, péče a ochrany spotřebitele zakázat prostřednictvím nařízení vstup do provozoven nebo pouze do určitých provozoven sloužících ke koupi zboží a služeb, pokud to vyžaduje zabránění šíření COVID-19. Nařízení může regulovat, v jakém počtu a v kolik hodin je možný vstup do provozoven, na které se nevztahuje zákaz vstupu. Rovněž může být regulováno, za jakých podmínek nebo opatření nebo do kterých pracovišť je možno vstoupit.

§ 2. Pokud dojde k vypuknutí nákazy COVID-19, mohou být přijata nařízení zakázat vstupovat na určitá místa, pokud je to nezbytné k zabránění šíření COVID-19.

Nařízení

1. vydává spolkový ministr sociálních věcí, zdraví, péče a ochrany spotřebitele, pokud se vztahuje na celý Spolek,

2. vydává hejtman, pokud se vztahuje na zemi, nebo

3. vydává okresní správní úřad, pokud se jeho žádost vztahuje na politický okres nebo jeho části.

Zákaz vstupu může být omezen na určité časy.

Zapojení orgánů bezpečnostní služby

§ 2a. (1) Orgány bezpečnostní služby musí podporovat orgány příslušné podle tohoto spolkového zákona tím, že je požádají o provedení popsanych úkolů nebo o prosazení plánovaných opatření, je-li to nutné, za použití donucovacích prostředků.

(2) Pokud podle odborného posouzení orgánů odpovědných podle tohoto spolkového zákona existuje v rámci podpory orgánů bezpečnostní služby podle odstavce 1 riziko související s typem přenosné nemoci a s jejími možnostmi přenosu, kterému lze čelit pouze zvláštními ochrannými opatřeními, jsou orgány odpovědné podle tohoto spolkového zákona povinny přijmout odpovídající ochranná opatření.

Sankční ustanovení

§ 3 (1) Každý, kdo vstoupí do provozovny, do níž je vstup podle § 1 zakázán, se dopustí správního deliktu a bude potrestán pokutou až 3 600 eur.

¹ Zkratka zákona je (COVID-19 Gesetz) 12/2020 BGBl. Dostupný na: <https://www.ris.bka.gv.at/eli/bgbl/i/2020/12> [21.5.2020]

(2) Každý, kdo jako vlastník stálé provozovny nezajistí, aby stálá provozovna, do níž je vstup zakázán podle § 1, toto dodržovala, se dopustí správního deliktu a bude potrestán pokutou až do výše 30 000 eur. Každý, kdo jako vlastník stálé provozovny nezajistí, aby byl zajištěn maximální počet osob podle nařízení, se dopustí správního deliktu a bude pokutován až do 3 600 eur.

(3) Každý, kdo vstoupí na místo, kam je vstup podle § 2 zakázán, se dopustí správního deliktu a je potrestán pokutou až 3 600 eur.

Zákon o prozatímních opatřeních byl dvakrát novelizován, a to zákonem 16/2020 a zákonem 23/2020, novely však nebyly významné, s výjimkou toho, že pokud jsou přijata opatření podle tohoto zákona, pak se nepoužije Epidemický zákon.

2. spolkový zákon v souvislosti s Covidem (2. COVID-19 Gesetz)

Dalším zákonem, který doplnil zákon č. 12/2020, byl balík zákonů č. 16/2020. Tento zákon má zkratku 2. COVID-19-Gesetz. Upravuje rozdílné oblasti, např. odložení lhůt v řízeních, kromě jiného i možnost soudů a jiných orgánů zasedat a rozhodovat prostřednictvím videokonference, novelizaci pracovního práva, sociálního zabezpečení atd., obsahuje rovněž novelu Epidemického zákona.

Zákon nedovoluje veřejným orgánům jednat per rollam, podle expertů by to vyžadovalo změnu ústavy.

Vedle těchto zákonů bylo přijato ještě několik antikovidových balíčků, rovněž prostřednictvím zákonů, zejména:

3. spolkový zákon v souvislosti s Covidem (3. COVID-19 Gesetz)

Jedná se o další balík zákonů umístěný v jednom zákoně, např. o finančním trhu, civilní službě, daňové zákony, školské zákony, o transparentnosti bank, telekomunikační zákon, o Covid Fondu a desítkách dalších zákonů, kromě jiného i zdravotnických. Zákon obsahuje i novelu Epidemického zákona, která upravuje některé delegace pravomocí vůči správním orgánům. Zákon obsahuje další novelu COVID-19-Maßnahmengesetz, která upřesňuje možnosti MZ regulovat svobodu pohybu lidí a vstup a fungování provozoven a vstup na pracoviště.

Spolkový zákon, kterým se mění školský zákon² (a další zákony)

Jedná se o další balík zákonů.

Provádění zákonů ministerstvy

Nařízení Spolkového MZ³ 98/2020 podle § 2 zákona COVID-19-Maßnahmengesetz.

Vstup v platnost 15. 3.

Na základě zákona MZ nařídilo nařízením zákaz vstupu lidí na veřejná místa, s výjimkou např. záchrany životů, zařízení nezbytných potřeb či k výkonu k zaměstnání. Blízký kontakt byl dovolen pouze mezi rodinnými příslušníky, jinak byl nařízen příslušný odstup mezi lidmi.

² Bundesgesetz, mit dem das Schulunterrichtsgesetz, das Schulunterrichtsgesetz für Berufstätige, Kollegs und Vorbereitungslehrgänge und das Bundesgesetz über die Berufsreifeprüfung geändert werden

³ Zkratka MZ je dále používána místo Ministerstva pro sociální věci, zdraví, péči a ochranu spotřebitelů

Nařízení Spolkového MZ 96/2020 podle zákona COVID-19-Maßnahmengesetz.

Vstup v platnost 15. 3.

Uzavření provozoven, vyjmenování provozoven, které zůstávají otevřené a podmínky jejich provozu.

Obě tato nařízení už nejsou platná, pozbyla platnost 30. 4. 2020 a byla nahrazena jinými nařízeními MZ (Lockerungsverordnung 197/2020).

Nařízení Spolkového MZ 87/2020 podle Epidemického zákona (186/1950)

Zakazuje vstup a vycestování ze státu. Vstup v platnost 18. 3.

Nařízení Spolkového MZ 105/2020 podle Epidemického zákona (186/1950)

Zakazuje vstup lidí na území státu prostřednictvím leteckého provozu. Vstup v platnost 18. 3.

Nařízení Spolkového MZ 203/2020 o definici rizikové skupiny

Vstupuje v platnost 6. května. Je přijato na základě zákona o sociálním zabezpečení.

Návrh opozičních poslanců na kontrolu COVID-19 norem

Někteří opoziční poslanci Národní rady navrhovali v dubnu 2020 přezkoumání antikovidových sekundárních norem. Zmiňováno je jednak sdružování novel zákonů do jediného balíku, dále delegace pravomocí na exekutivní orgány a právní základ delegovaných norem. Opozice požadovala interní kontrolu těchto norem prostřednictvím vládních orgánů na kontrolu ústavnosti. Některé strany navrhly, aby měl ústavní soudní dvůr možnost přijmout předběžná opatření, a protiústavní normy pozastavit v urychleném režimu, pokud dojde k urgentní situaci, jako je nyní. Poslanci rovněž požadovali, pro úplnější informování občanů, aby byly všechny normy různých úrovní uveřejňovány ve spolkové sbírce zákonů.

Jednání Ústavního soudního dvora

Rakouský ústavní soud prozatím nerozhodl žádnou věc týkající se opatření ohledně pandemie, i když je podáno velké množství návrhů, přesně 780. První rozhodnutí má být až 8. června.⁴

Prameny a zkratky

Originální právní předpisy (RIS – Rakousko)

Databáze ministerstva pro digitalizaci a hospodářství

<https://www.bmdw.gv.at/Themen/International/covid-19/Gesetze-und-Verordnungen.html>, dne 20. 5. 2020

MZ znamená Ministerstvo sociálních věcí, zdraví, péče a ochrany spotřebitele.

⁴ <https://www.vfgh.gv.at/medien/COVID-19-Uebersicht.de.php>, dne 20. 5. 2020